

ชื่อวิทยานิพนธ์

การจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบพื้นบ้าน: การศึกษาเปรียบเทียบ
ระหว่างชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขา ในภาคเหนือของประเทศไทย

ผู้เขียน

นายไชยา อู่ชนะภัย

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาภูมิศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ญาณเสาร์ ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ กรรมการ
อาจารย์ จิระ ปริงเชื้อ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษา "การจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบพื้นบ้าน: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง
ชาวไทยพื้นราบและชาวไทยภูเขา ในภาคเหนือของประเทศไทย" มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
พัฒนาการการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบพื้นบ้าน 2) ศึกษารูปแบบและวิธีการ การจัดการทรัพยากร
ป่าไม้ในพื้นที่ศึกษา และ 3) ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากร
ป่าไม้แบบพื้นบ้านในพื้นที่ศึกษา

วิธีการศึกษาเป็นการสำรวจภาคสนาม โดยการใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม
ประชากรตัวอย่างคือประชากรบ้านล้อม-สันติสุข จำนวน 41 ครัวเรือน และประชากรบ้านหนองหลัก
จำนวน 142 ครัวเรือน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และ t-Test

ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบพื้นบ้านมีจุดกำเนิดมาจาก
ความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณ การเปลี่ยนแปลงการจัดการที่เด่นชัดปรากฏในช่วงหลัง พ.ศ. 2515 โดย

เป็นผลมาจากการประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติขุนแม่ลี รูปแบบการจัดการทรัพยากรป่าไม้ทั้งสองกลุ่มมีความคล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตามวิธีการจัดการทรัพยากรป่าไม้มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง โดยที่วิธีการจัดการของชาวไทยพื้นราบเป็นผลจากบทบาทขององค์กรเอกชนพัฒนาชนบท ในขณะที่ปัจจัยภายใน เช่น ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมและความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านมีอิทธิพลต่อการจัดการของชาวไทยภูเขา การศึกษาความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ระหว่างสองกลุ่มพบว่า ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความเข้มแข็งของวัฒนธรรม ความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน วิธีการผลิต และลักษณะทางกายภาพ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ อิทธิพลของความเป็นเมือง บทบาทขององค์กรเอกชนพัฒนาชนบท และการแย่งชิงทรัพยากรจากภายนอกมีความแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจ การเมืองและกระแสอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและบทบาทของรัฐกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Indigenous Forest Resource Management:
 A Comparative Study between Lowlanders and
 Highlanders in Northern Thailand

Author Mr. Chaiya Ouchanapai

M.S. Geography

Examining Committee Assistant Prof. Dr. Sanay Yarnasarn Chairman
 Professor Dr. Manat Suwan Member
 Lecturer Chira Prangkio Member

Abstract

The study "Indigenous Forest Resource Management: A Comparative Study between Lowlanders and Highlanders in Northern Thailand" was conducted for the aims of 1) study the development of indigenous forest resource management, 2) study the patterns and methods of forest resource management in the study area and 3) compare the difference of the factors affecting the indigenous forest resource management in the study area. Field survey, using the interview guideline and questionnaire, was the used method. Sample populations were Ban Long Santi Suk's 41 households and Ban Nong Lak's 142 households. Data analysis were the t-Test and descriptive statistics.

The result of the study indicated that the development of indigenous forest management was originally organized from the belief

of spirit. Its major change in management came after 1972 as a result of declaration of Khun Mae Li National Reserved Forest area. There were similarities in forest management patterns between the two groups. However, the methods of the forest management were slightly different. The methods of management of the lowlanders were affected by non-government organization, whereas of the highlanders were influenced by internal factors such as cultural strength and village organization strength. The analysis of the factors affecting the indigenous forest resource management between the two groups indicated that the internal factors such as cultural strength, village organization strength, way of production and physical characteristics and the external factors such as influence of urbanization, role of non-governmental organization and resource competition were significantly different. However, economic status factors, politics and current of environmental conservation, and the role of government in the forest resource management were not significantly different.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved